

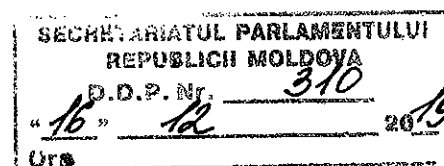
**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Biroul Permanent al
Parlamentului Republicii Moldova**

În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege cu privire la moratoriul asupra controlului de stat la întreprinderile micro, mici și mijlocii.

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

Sun Alexandru Susan

Lege

Cu privire la moratoriul asupra controlului de stat la întreprinderile micro, mici și mijlocii.

În scopul creării condițiilor favorabile pentru dezvoltarea businessului mic și mijlociu din Moldova, evitării presiunilor și intervenției excesive ale statului în activitatea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, a optimizării legislative și instituționale a controalelor asupra activității întreprinderilor care desfășoară activitate de întreprinzător și al creării premiselor pentru evaluarea costurilor aferente efectuării controlului de stat asupra activității de întreprinzător,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică:

Articolul 1. Moratoriul asupra controlului de stat la întreprinderile micro, mici și mijlocii.

(1) Se instituie moratoriu asupra controlului de stat la întreprinderile micro, mici și mijlocii, pentru o perioadă de 1 an, începând cu 1 ianuarie 2020, inclusiv fiscal, financiar, privind calitatea produselor/serviciilor, parametrii tehnologici și/sau cerințele specifice pentru genul de activitate desfășurat, privind respectarea normelor de protecție a muncii și sanitare, planificat sau inopinat, efectuat la fața locului, la sediile, locurile de desfășurare a activității sau de aflare/păstrare a bunurilor persoanelor înregistrate în modul stabilit care desfășoară activitate de întreprinzător, de către organele abilitate cu dreptul de a iniția controale în baza prevederilor Legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, ale Codului fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997, ale Legii nr. 171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital, ale Legii nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, precum și ale altor acte normative care reglementează controlul de stat.

(2) În partea ce ține de controlul vamal, moratoriul asupra controlului de stat la întreprinderile micro, mici și mijlocii, se aplică doar asupra controalelor

ulterioare, efectuate de către organele vamale în temeiul Codului vamal al Republicii Moldova nr. 1149-XIV din 20 iulie 2000.

(3) Moratoriul asupra posturilor fiscale care se creează de către organele fiscale se aplică pentru o perioadă de 1 an, cu posibilitatea prelungirii moratoriului în condițiile art. 5.

(4) Moratoriul nu se aplică asupra controlului efectuat:

- a) în cadrul urmăririi penale;
- b) de Banca Națională a Moldovei;
- c) de Curtea de Conturi a Republicii Moldova;
- d) de Comisia Națională a Pieței Financiare în privința persoanelor fizice și juridice care desfășoară activitate de asigurare;
- e) de către organele responsabile de gestionarea sistemului public de asigurări sociale, în limita strict necesară și în scopul verificării autenticității actelor ce confirmă stagiul de cotizare și venitul asigurat, în temeiul cererii persoanelor care au solicitat stabilirea sau modificarea cuantumului pensiei;
- f) la cererea persoanelor fizice și juridice privind eliberarea/prelungirea licențelor, autorizațiilor, certificatelor și a altor acte permise și/sau privind constatarea unor fapte;
- g) la cererea consumatorilor, de către organele abilitate cu funcții de protecție a acestora în baza Legii nr. 105-XV din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor, în cazul prezentării informațiilor veridice despre încălcarea legislației;
- h) în limita strict necesară pentru concretizarea cuantumului creanțelor statului, în cadrul procesului de insolvabilitate sau de lichidare a persoanelor fizice sau juridice care desfășoară activitate de întreprinzător;
- i) în legătură cu restituirea impozitelor, taxelor și altor plăți de la bugetul public național;
- j) în domeniul supravegherii de stat a sănătății publice;
- k) în domeniul respectării normelor antiincendiare.

(5) Prezenta lege nu se aplică în cazurile de constatare la fața locului a faptului producerii unor accidente și a circumstanțelor în care s-au produs acestea.

Articolul 2. Efectuarea excepțională a controlului de stat la întreprinderile micro, mici și mijlocii.

(1) Prin derogare de la prevederile art. 1 alin. (1), în cazurile în care există un pericol iminent pentru viața și sănătatea populației, pentru securitatea economică a statului și pentru mediu, organul abilitat cu funcții de control adresează Ministerului Economiei un demers privind inițierea controlului de stat la fața locului, în care se indică:

a) datele de identificare a persoanei care urmează a fi supusă controlului de stat la fața locului;

b) motivele inițierii controlului de stat la fața locului;

c) obiectul, scopul și metoda controlului de stat la fața locului;

d) durata efectuării controlului de stat la fața locului;

e) data efectuării ultimului control de stat la fața locului;

f) genul de activitate desfășurat de persoana controlată;

g) cauzele și motivele care fac imposibilă efectuarea controlului de stat prin solicitarea directă de la persoana care urmează a fi controlată a documentației și a altor informații prin intermediul serviciilor poștale sau prin sistemul de poștă electronică, sau prin telefon/fax, inclusiv a informațiilor pe care, conform legii, persoana care desfășoară activitate de întreprinzător nu este obligată să le ofere periodic;

h) perioada de activitate supusă controlului.

(2) Ministerul Economiei analizează demersul privind inițierea controlului de stat la întreprinderile micro, mici și mijlocii, la fața locului și se expune prin decizie, în aceeași zi, asupra necesității efectuării acestuia. Regulamentul privind procedura de examinare a demersului referitor la inițierea controlului de stat la fața locului se aprobă de către Guvern și se publică pe pagina web oficială a acestuia.

(3) Controlul de stat al întreprinderilor micro, mici și mijlocii la fața locului nu se efectuează dacă situațiile prevăzute la alin. (1) pot fi remediate în afara acestuia

sau dacă Ministerul Economiei a respins demersul privind inițierea controlului de stat la fața locului.

(4) Controlul de stat al întreprinderilor micro, mici și mijlocii la fața locului se desfășoară în conformitate cu procedura stabilită de lege pentru controalele inopinate, cu respectarea restricțiilor prevăzute de prezenta lege și decizia Ministerului Economiei.

Articolul 3. Interdicția de ridicare a bunurilor, documentelor și a dispozitivelor de stocare a datelor

(1) Organului abilitat cu funcții de control i se interzice, în procesul realizării controlului de stat la fața locului prevăzut la art. 1 alin. (4) lit. c)–j) și art. 2, să ridice bunuri, documente sau dispozitive de stocare a datelor. Organul abilitat cu funcții de control este în drept să facă copii, înregistrări foto sau video de pe documente și dispozitive de stocare a datelor, să inspecteze, să măsoare bunuri sau să preleveze mostre din acestea.

(2) În cazul în care este imposibilă efectuarea copiilor, a înregistrărilor foto sau video de pe documente și dispozitive de stocare a datelor ori persoana care desfășoară activitate de întreprinzător nu permite efectuarea acestor acțiuni, organul abilitat cu funcții de control le ridică, cu indicarea în procesul-verbal întocmit a elementelor de individualizare a fiecărui document sau dispozitiv. Obiectele ridicate se restituie de către organul abilitat cu funcții de control în cel mai scurt timp posibil, dar nu mai târziu de 3 zile lucrătoare din momentul ridicării acestora.

Articolul 4. Neadmiterea afectării activității persoanei supuse controlului

(1) În procesul realizării controlului prevăzut la art. 1 alin. (4) lit. c)–j) și art. 2, organului abilitat cu funcții de control i se interzice să aplice sechestru sau sigilii pe bunuri, încăperi sau oricare alte obiecte ori să întreprindă alte măsuri ce ar duce la suspendarea completă sau parțială a activității persoanei supuse controlului, cu excepția cazurilor în care continuarea activității ar cauza iminent daune grave vieții sau sănătății oamenilor.

(2) Se interzice efectuarea perchezițiilor la sediile, locurile de desfășurare a activității sau de aflare a bunurilor persoanelor care desfășoară activitate de

întreprinzător în cadrul procedurilor de constatare a contravențiilor prevăzute la art. 54², 55–58, 74¹, 77, 80, 80¹, 81–84, 86, 90, 91¹, 94–97², 98–103, 108–115, 119, 121–124, 131, 133, 134, 142, 144, 146–156, 159, 160, 166, 169, 170, 177, 184–186, 188, 191–197, 207, 214, 221, 246–252, 266¹, 271, 273, 274, 276, 277, 279, 282, 284–286, 293¹, 293², 295, 299, 344 și 345 din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008, dacă subiectul contravenției este persoana fizică sau juridică care desfășoară activitate de întreprinzător.

(3) Se interzice ridicarea bunurilor, a documentelor sau a dispozitivelor de stocare a datelor în cazul constatării contravențiilor specificate la alin. (2). Organul autorizat cu efectuarea percheziției este în drept să facă copii, înregistrări foto sau video de pe documente și dispozitive de stocare a datelor, să inspecteze, să măsoare bunuri sau să preleveze mostre din acestea.

Articolul 5. Prelungirea moratoriului asupra controlului de stat la întreprinderile micro, mici și mijlocii.

(1) Până la expirarea termenului stabilit la art. 1 alin. (1), Guvernul este în drept să decidă privitor la prelungirea moratoriului asupra controlului de stat, în cazul în care aceasta este posibilă, fără a pune în pericol viața și sănătatea populației, ordinea publică, acumularea veniturilor la bugetul public național și executarea obligațiilor ce rezultă din tratatele internaționale.

(2) Prelungirea moratoriului asupra controlului de stat la întreprinderile micro, mici și mijlocii se dispune pentru perioada 1 ianuarie 2021 - 30 iunie 2021.

Articolul 6. Măsuri de protecție

(1) În cazul efectuării unui control de stat contrar prevederilor prezentei legi, precum și în cazurile nerespectării termenului pentru moratoriu, lipsei deciziei Ministerului Economiei, ridicării neîntemeiate a bunurilor, documentelor sau dispozitivelor de stocare a datelor, aplicării sechestrului sau sigiliilor pe bunuri ori încăperi, persoanele afectate sînt în drept să apeleze la poliție pentru stoparea acțiunilor ilicite, inclusiv pentru evacuarea din incintă a persoanelor care efectuează controlul.

(2) Pentru încălcarea prevederilor prezentului articol, persoanele responsabile, inclusiv colaboratorii organului abilitat cu funcții de control, poartă răspundere penală, contravențională și disciplinară, după caz.

Articolul 7. Dispoziții finale

(1) Controlul de stat a întreprinderilor micro, mici și mijlocii la sediile, locurile de desfășurare a activității sau de aflare/păstrare a bunurilor persoanelor care desfășoară activitate de întreprinzător, inițiat în domeniile indicate la art. 1 alin. (1), încetează la data intrării în vigoare a prezentei legi, cu întocmirea actului de constatare în termen de 5 zile lucrătoare.

(2) Rezultatele controlului de stat finalizat sau încetat la data intrării în vigoare a prezentei legi se examinează în modul stabilit de legislație.

(3) La cererea agentului economic, controlul de stat inițiat pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi poate fi finalizat pentru toată perioada de activitate supusă controlului, stabilită inițial.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de Lege cu privire la moratoriul asupra controlului de stat la întreprinderile micro, mici și mijlocii.

Condiții ce au impus elaborarea actului. În toate țările civilizate propășirea economică și bunăstarea cetățenilor sunt posibile în mare parte datorită existenței unui segment puternic dezvoltat al businessului mic și mijlociu. Practica mondială denotă că anume acest sector al economiei generează mai multe locuri de muncă, asigură o concurență echilibrată, aduce mai multă eficacitate investițiilor și, implicit, prețuri mai mici pentru consumatori. Anume aceste elemente sunt în prezent prioritare pentru dezvoltarea social-economică a Republicii Moldova.

În anul 2018 numărul întreprinderilor micro, mici și mijlocii a constituit 55,7 mii și reprezintă circa 98,7% din numărul total de întreprinderi. Numărul salariaților care au activat în întreprinderile mici și mijlocii în perioada de referință a constituit aproximativ 328 mii persoane, deținând 61,2% din numărul total de salariați ai întreprinderilor. Însă veniturile din vânzări ale întreprinderilor mici și mijlocii în această perioadă au însumat 144 159,9 mln lei sau doar 40,4 la sută din venituri din vânzări în total pe economie.

Pe data de 21 iulie 2016 Parlamentul a adoptat o nouă lege cu privire la întreprinderile mici și mijlocii. Art. 12 din lege prevede că statul acordă facilități fiscale pentru dezvoltarea întreprinderilor micro, mici și mijlocii prin stipulările din Codul fiscal, precum și întreprinderile respective vor beneficia de o cotă minimă din contractele de achiziții publice, după cum stabilește legislația privind achizițiile publice. Cu regret, constatăm că după mai bine de 3 ani de la adoptarea acestei legi, aceasta nu se respectă, iar statul nu-și exercită decât funcțiile de control de stat asupra întreprinderilor, încasând amenzi și penalități în multe cazuri neargumentate juridic, conform multiplelor plângeri și sesizări ale agenților economici. Astfel, în proiectul bugetului de stat pentru anul 2020, sunt planificați 366 961 mii lei venituri din amenzi și sancțiuni.

Conform practicilor abuzive din anii precedenți, constatăm că Guvernul încasează sute de milioane de lei amenzi și penalități în situația în care afacerile mici și mijlocii abia de se mențin/supraviețuiesc.

Aportul și intervenția autoritățile statale la dezvoltarea întreprinderilor micro, mici și mijlocii rămân a fi rapoarte false doar pe hârtie. De facto însă antreprenorii sunt jefuite în mod barbar de către stat.

Unul din cei mai frecvenți factori vociferați în refuzurile de a investi în dezvoltarea afacerilor sunt intervențiile administrative frecvente în activitatea agenților economici, inclusiv sub forme de controale și inspecții, precum și birocrăția generală, protecționismul și corupția, inclusiv la executarea funcțiilor de control de către instituțiile abilitate în proces de control/inspectare a întreprinderilor mici și mijlocii. La acești factori, se mai adaugă factorii de natură obiectivă, așa ca economia de dimensiuni mici, puterea de cumpărare scăzută a populației, lipsa resurselor naturale, lipsa infrastructurii dezvoltate pentru afaceri etc, toate luate împreună capabile să transforme activitatea antreprenorială într-un infern.

Reieșind din toate cele expuse și ținând cont de importanța vitală a domeniul businessului mic și mijlociu pentru reabilitarea social-economică a Moldovei, necesitatea unui moratoriu asupra controlului de stat la întreprinderile micro, mici și mijlocii pentru cel puțin un an bugetar, ceea ce ar fi o primă etapă a implementării legi cu privire la întreprinderile mici și mijlocii privind sprijinul real al acestui sector.

Principalele prevederi ale proiectului. Legea* prevede instituirea moratoriului pentru o perioadă de un an, și anume pentru perioada 1 ianuarie-31 decembrie 2020, asupra controalelor de stat la întreprinderile micro, mici și mijlocii cu perioada de extindere la discreția Guvernului până în 30 iunie 2021.

Moratoriul propus se referă la controalele planificate și inopinate, efectuate de organele de stat, inclusiv fiscale. În partea ce ține de controlul vamal, moratoriul se aplică doar controalelor ulterioare, efectuate conform prevederilor stabilite de Codul vamal. Moratoriul nu se aplică asupra controlului efectuat:

- în cadrul urmăririi penale;
- de Banca Națională a Moldovei;
- de Curtea de Conturi a Republicii Moldova;
- de Comisia Națională a Pieței Financiare în privința persoanelor fizice și juridice care desfășoară activitate de asigurare;
- alte tipuri de controale de stat prevăzute la art. 1 alin. (4), al Legii.

Ca excepție, în baza deciziei Ministerului Economiei, controlul de stat poate fi efectuat dacă există un pericol iminent pentru viața și sănătatea populației, pentru securitatea economică a statului și pentru mediu. Pe perioada moratoriului se interzice ridicarea bunurilor și a dispozitivelor de stocare a datelor în cadrul tipurilor de controale de stat prevăzute expres în Lege. Se interzice organelor de control abilitate să aplice sechestru sau sigilii pe bunuri, încăperi sau oricare alte obiecte, ori să întreprindă alte măsuri ce ar duce la suspendarea completă sau parțială a activității persoanelor supuse controlului, cu excepția controlului efectuat în cadrul urmăririi penale, de către Banca Națională a Moldovei, în domeniul respectării normelor anti-incendiu și în cazul efectuării controlului de stat excepțional. Până la expirarea termenului de trei luni, Guvernul este în drept să decidă privitor la prelungirea moratoriului asupra controlului de stat. În cazul efectuării unui control de stat cu încălcarea prevederilor Legii, persoanele afectate sunt în drept să apeleze la poliție pentru stoparea acțiunilor ilicite, inclusiv pentru evacuarea din incintă a persoanelor care efectuează controlul. Controalele de stat în desfășurare, care cad sub incidența Legii, încetează la data instituirii moratoriului, cu întocmirea actului de constatare în termen de cinci zile lucrătoare.

Locul actului în sistemul legislației. Legea emisă coform propunerilor din proiect ține de aplicarea unie practici deja existente, testate pe o perioadă de 3 luni în anul de gestiune bugetară 2016. Extinderea și aplicarea terenului de un an care cuprinde anul bugetar 2020, cu posibilitate de extindere în prima jumătate din anul 2021, va da posibilitatea reducerii oricăror riscuri care se percep la nivelul administrației publice centrale cu referință la posibilitatea de diminuare a veniturilor

bugetară, dar și va crea condiții motivaționale de investiții pe termen scurt la nivelul businessului mic și mijlociu.

Efectul social-economic al proiectului. Prevederile legii aplicate pe o perioadă de un an calendaristic va asigura antreprenoriatul de lipsa intervențiilor administrative din partea organelor de control, precum și de acțiunile abuzive demonstrate în majoritatea cazurilor de reprezentanții instituțiilor de control, care vin cu intenția de a executa un plan de amendare a întreprinderilor în scopul acoperirii găurilor financiare create în urma furturilor de miliarde din sistemul bancar. Aplicarea moratoriului asupra controlului de stat pentru întreprinderile micro, mici și mijlocii, va stimula îmbunătățirea climatului investițional și a mediului de desfășurare a activității antreprenoriale în ansamblu, pentru micul business, precum și indicatorii demografici ai întreprinderilor, cu contribuții semnificative de imagine a Republicii Moldova.

Deputat în Parlamentul

Republicii Moldova

Alexandr Slusari